

ΓΝΩΜΗ της Ο.Κ.Ε.

“Μεταρρύθμιση Συστήματος
Κοινωνικής Ασφάλισης”
(Σχέδιο Νόμου)

Αθήνα, 17 Ιουνίου 2002

Διαδικασία

Στις 4 Ιουνίου 2002, ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Δημήτρης Ρέππας, απέστειλε προς γνωμοδότηση στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή το Σχέδιο Νόμου «Μεταρρύθμιση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης».

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από τους **κ.κ. Νικόλαο Αναλυτή, Χαράλαμπο Κεφάλα, Γεώργιο Μότσο, Δημήτριο Πολίτη, Ιωάννη Μίχα, Κωνσταντίνο Κόλλια, Νικόλαο Λιόλιο, Στέλιο Κουρνιακό και Χρήστο Σπίρτζη.**

Ως Πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Νικόλαος Λιόλιος**. Στην Επιτροπή Εργασίας συμμετείχαν οι Εμπειρογνώμονες **κ.κ. Λάμπρος Παπαϊωάννου, Παναγιώτης Ζαμπέλης,**

Γεώργιος Ρωμανιάς, Φώτης Σκουλαρίκης, καθώς και οι Επιστημονικοί Συνεργάτες της Ο.Κ.Ε. **Δρ Ματίνα Γιαννακούρου και Δρ Αθανάσιος Παπαϊωάννου,** ο οποίος είχε την ευθύνη του επιστημονικού συντονισμού της Επιτροπής.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τέσσερις (4) συνεδριάσεις ενώ η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίαση της στις 13 Ιουνίου 2002.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., στην οποία εισηγητές ήταν **οι κ.κ. Χαράλαμπος Κεφάλας και Ιωάννης Μίχας,** αφού ολοκλήρωσε τη συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της **17ης Ιουνίου 2002,** διατύπωσε την υπ' αριθ. **75** Γνώμη της.

Α. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Το υπό κρίση Σχέδιο Νόμου (στο εξής Σ/Ν) περιλαμβάνει 11 άρθρα που κατατάσσονται σε 4 κεφάλαια.

Το **Α' κεφάλαιο (άρθρο 1)**, αφορά στις συντάξεις των δημοσίων υπαλλήλων (πολιτικών και στρατιωτικών). Συγκεκριμένα, ορίζει ότι οι συντάξεις όσων λάβουν σύνταξη από την 1.1.2008 και μετά, θα υπολογίζονται με βάση το μέσο όρο των αποδοχών των πέντε τελευταίων ετών. Το ποσοστό της σύνταξης μειώνεται κατά 1% κάθε χρόνο (από το 80% που είναι σήμερα) από 1.1.2008 και μέχρι την 1.1.2017, οπότε το ποσοστό οριστικοποιείται στο 70%. Σημειώνεται ότι για τη βάση υπολογισμού της σύνταξης θα λαμβάνεται υπ' όψιν το σύνολο των μηνιαίων ασφαλιστέων αποδοχών του υπαλλήλου. Επίσης, ορίζεται ότι ποσό 176 Ευρώ από τα επιδόματα που προβλέπονται για τους δημοσίους υπαλλήλους υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές και λαμβάνεται υπ' όψιν στη βάση υπολογισμού της σύνταξης όσων εξέρχονται από την υπηρεσία κατά τα 7/35 του ποσοστού αναπλήρωσης της σύνταξης για κάθε έτος που πράγματι καταβλήθηκαν οι εισφορές.

Επίσης, γίνονται ρυθμίσεις που αφορούν στο δικαίωμα σύνταξης για όσους αποχωρούν από την υπηρεσία πριν συμπληρώσουν το όριο συνταξιοδότησης, μειώνεται από 1/200 σε 1/267 το ποσοστό της ανά μήνα μείωσης της σύνταξης σε περίπτωση πρόωρης αποχώρησης.

Παράλληλα, ορίζεται ότι όσοι προσλήφθηκαν μετά την 1.1.1983 και συμπληρώσουν 35 έτη πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, δικαιούνται πλήρους σύνταξης μετά τη συμπλήρωση του 58ου έτους της ηλικίας τους, ενώ όσοι έχουν 37 έτη πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας δικαιούνται πλήρους σύνταξης ανεξαρτήτως ηλικίας.

Στο ίδιο άρθρο εξομοιώνεται το κατώτατο όριο σύνταξης όσων ασφαλίστηκαν μετά την 1.1.1993 με αυτό όσων προσλήφθηκαν πριν (50% του βασικού μισθού του εισαγωγικού μισθολογικού κλιμακίου των υπαλλήλων υποχρεωτικής εκπαίδευσης).

Μειώνεται από τα 65 στα 60 έτη το όριο ηλικίας στο οποίο δικαιούνται να πάρουν σύνταξη οι γυναίκες που αποχωρούν μετά από συμπλήρωση 15 ετών υπηρεσίας.

Το **Β' Κεφάλαιο (άρθρα 2-6)** αφορά στην ασφάλιση των μισθωτών με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου. Στις ρυθμίσεις αυτές υπάγονται, πέραν του Ι.Κ.Α., τα ταμεία των μισθωτών της Δ.Ε.Η., του Ο.Τ.Ε., του Η.Σ.Α.Π., της Ε.Τ.Ε., της Α.Τ.Ε., της Τράπεζας της Ελλάδος, της πρώην Ιονικής-Λαϊκής, της Ε.Τ.Β.Α., των Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και της Εθνικής Ασφαλιστικής.

Το άρθρο 2 αφορά σε όσους υπήχθησαν στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α. μέχρι τις 31.12.1992 και περιλαμβάνει τις ακόλουθες ρυθμίσεις. Για όσους υπήχθησαν στα υπόλοιπα ταμεία (από αυτά που προαναφέρθηκαν) από 1.1.83 έως και 31.12.1992, ορίζονται ως προϋποθέσεις συνταξιοδότησης τα 37 έτη υποχρεωτικής ασφάλισης ή οι 11.000 ημέρες εργασίας, ανεξαρτήτως ορίου ηλικίας και στη συνέχεια περιλαμβάνονται ρυθμίσεις που διαφοροποιούν το όριο αυτό κατά περίπτωση.

Για όσους άνδρες συμπληρώνουν το 65ο έτος της ηλικίας τους και όσες γυναίκες το 60ο, ο ελάχιστος χρόνος για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος ορίζεται στα 15 έτη ασφάλισης.

Ειδικά για όσους έχουν συμπληρώσει μέχρι τις 31.12.2007, 3.500 ημέρες εργασίας και το 65ο έτος της ηλικίας τους και δεν

λαμβάνουν από αλλού σύνταξη, προβλέπεται δικαίωμα λήψης μειωμένης σύνταξης που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από τα $\frac{2}{3}$ και μικρότερη από το $\frac{1}{2}$ της κατώτατης σύνταξης γήρατος.

Σε ό,τι αφορά τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, δίδεται η δυνατότητα συνυπολογισμού της στρατιωτικής θητείας για τη συμπλήρωση των 10.500 ημερών ασφάλισης. Ο χρόνος αυτός συνυπολογίζεται στο εκτός των βαρέων και ανθυγιεινών απαιτούμενο χρόνο ασφάλισης (δηλαδή στις 3.500 ημέρες και όχι στις 7.500).

Στο ίδιο άρθρο τροποποιείται ο τρόπος υπολογισμού της σύνταξης του Ι.Κ.Α. Συγκεκριμένα, η βάση υπολογισμού είναι ο μέσος όρος όχι των αποδοχών της τελευταίας πενταετίας προς της συνταξιοδότησης αλλά των αποδοχών των 5 καλύτερων από πλευράς αποδοχών ετών της τελευταίας δεκαετίας προ της συνταξιοδότησης. Ο τρόπος αυτός υπολογισμού θα αρχίσει να εφαρμόζεται από 1.1.2005.

Σε ό,τι αφορά τον τρόπο υπολογισμού των συντάξεων των ειδικών ταμείων, καθιερώνεται ο δείκτης αναπλήρωσης του 70% που αρχίζει να ισχύει από 1.1.2017. Από 1.1.2008 μέχρι τότε, μειώνεται κατά 1% ετησίως από 80% που είναι σήμερα και για όσο τμήμα της σύνταξης αφορά την περίοδο μετά την 1.1.2008.

Το άρθρο 3, αφορά σε όσους ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά μετά την 1.1.1993 και καθορίζει και για αυτούς το βασικό κανόνα των 37 ετών και των 11.100 ημερών ανεξαρτήτως ηλικίας. Αυξάνεται από 1,714% σε 2% επί των μηνιαίων συντάξιμων αποδοχών το ποσοστό υπολογισμού της σύνταξης για κάθε έτος ασφάλισης. Ειδικά για το 36ο και το 37ο έτος ασφάλισης, το ποσοστό αυξάνεται σε 3% ως κίνητρο για περαιτέρω παραμονή στην ενεργό υπηρεσία.

Επίσης, υπάρχουν ειδικές ρυθμίσεις για τις συντάξεις αναπηρίας καθώς και για τις συντάξεις των μελών της οικογένειας.

Κατά τρόπο αντίστοιχο με την περίπτωση των δημοσίων υπαλλήλων, μειώνεται από το $\frac{1}{200}$ στο $\frac{1}{267}$ το ποσοστό μείωσης της σύνταξης για κάθε μήνα πρόωρης συνταξιοδότησης.

Το άρθρο 4 αφορά στην κρατική χρηματοδότηση του Ι.Κ.Α. κατά τα έτη 2003-2032. Για την περίοδο 2003-2008, η ετήσια χρηματοδότηση αυτή θα είναι κατά μέσο όρο το 1% του Α.Ε.Π. ενώ για τα έτη 2009-2035 θα είναι κάθε έτος ίση με 1%. Η χρηματοδότηση αυτή περιλαμβάνει ρευστά διαθέσιμα ίσα προς το αναλογιστικό έλλειμμα κάθε έτους και ειδικά ομόλογα μακράς διάρκειας μη ρευστοποιήσιμα που θα διασφαλίζουν την απαιτούμενη μελλοντική χρηματοδότηση. Σε περίπτωση ένταξης και άλλων Ταμείων στο Ίδρυμα, το Κράτος θα αναλάβει και αυτά τα ελλείμματα. Κάθε πενταετία γίνεται πλήρης αναλογιστική μελέτη και αν διαπιστωθούν δυσμενείς σε σχέση με τις προβλέψεις εξελίξεις, αυξάνεται αντίστοιχα η χρηματοδότηση. Η επί πλέον αυτή χρηματοδότηση δεν αφορά σε επιπλέον ελλείμματα που δημιουργούνται από αποφάσεις του Ιδρύματος που κινούνται εκτός των ορίων της προγραμματισμένης αύξησης των συντάξεων ή επιτρέπουν τη διεύρυνση των συνταξιοδοτικών παροχών σε μη προβλεπόμενες κατηγορίες.

Στο ίδιο άρθρο προβλέπεται η σύσταση μέχρι 30.6.2003 επιτροπής που θα επανακαθορίσει τα επαγγέλματα και τις εργασίες που υπάγονται στον Κανονισμό των Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών. Στη συνέχεια, και μέχρι τις 31.12.2004 θα εκδοθεί προεδρικό διάταγμα με το οποίο θα επανακαθορίζονται αυτά τα επαγγέλματα και οι εργασίες. Ο Κανονισμός αυτός θα έχει εφαρμογή σε όσους ασφαλισθούν για πρώτη φορά από 1.1.2005.

Για τις μητέρες που ασφαλιζονται στο Ι.Κ.Α. και αποκτούν παιδί από 1.1.2003 προβλέπεται πλασματικός χρόνος ασφάλισης 1 έτους για το πρώτο παιδί, 1,5 έτους για το δεύτερο και 2 ετών για το τρίτο. Εάν το δικαίωμα αυτό δεν ασκηθεί από τη μητέρα, μπορεί να ασκηθεί από τον πατέρα. Η σχετική επιβάρυνση του ΙΚΑ καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Το άρθρο 5 αφορά στην ένταξη των προαναφερθέντων ταμείων των μισθωτών (βλ. άρθρο 2) στο Ι.Κ.Α. που μετονομάζεται πλέον σε Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων-Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.). Στην αρχική διατύπωση της παρ. 2 προβλεπόταν ότι τα ταμεία αυτά θα εντάσσονταν από 1.1.2008 στον κλάδο σύνταξης του Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ., εκτός εάν υπήρχε απόφαση περί του αντιθέτου των Δ.Σ. τους και είχε προηγηθεί αναλογιστική έκθεση της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής (βλ. Άρθρο 9 επ.) από την οποία θα προέκυπτε η βιωσιμότητά τους. Η παράγραφος αυτή επαναδιατυπώθηκε στην κατεύθυνση της ένταξης των ταμείων αυτών στον κλάδο σύνταξης του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ έως 1.1.2008 με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Εργασίας, μετά από απόφαση των Διοικητικών τους Συμβουλίων και εκπόνηση ειδικής οικονομικής μελέτης.

Η περιουσία των κλάδων σύνταξης περιέρχεται στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. Οι επιπλέον καταβαλλόμενες από τους μισθωτούς εισφορές, μειώνονται ετησίως και για μία 5ετία μέχρι να εξομοιωθούν με τις εισφορές του Ι.Κ.Α. ενώ δεν επηρεάζονται οι εργοδοτικές εισφορές.

Ο Διοικητής του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. διορίζεται από τον πρωθυπουργό μετά από διαβούλευση με τους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή.

Το άρθρο 6 προβλέπει την κατάργηση του Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. και τη δημιουργία του

Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (Ε.Τ.Ε.Α.Μ.) στο οποίο περιέχεται η περιουσία του πρώτου και ασφαλιζονται υποχρεωτικά οι μέχρι σήμερα ασφαλιζόμενοι στο Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. Διοικείται από 7μελές Δ.Σ. που αποτελείται από τον Πρόεδρο, δύο εκπροσώπους των ασφαλισμένων, δύο των εργοδοτών, ένα των συνταξιούχων και ένα υπάλληλο κατηγορίας Π.Ε. με βαθμό Α' του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ο Πρόεδρος διορίζεται από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.

Το Γ' Κεφάλαιο (άρθρα 7-8) αφορά στα Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 7 προβλέπεται η δυνατότητα ίδρυσης των ταμείων αυτών ανά επιχείρηση ή κλάδο ή κλάδους εργαζομένων και με πρωτοβουλία είτε του εργοδότη είτε των εργαζομένων είτε και των δύο εφ' όσον οι ασφαλιζόμενοι κατά επιχείρηση ή κλάδο υπερβαίνουν τους 100.

Τα ταμεία αυτά είναι ν.π.ι.δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και λειτουργούν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Τα ταμεία αυτά λειτουργούν με βάση το κεφαλαιοποιητικό σύστημα. Το άρθρο προβλέπει τον τρόπο σύστασης των ταμείων και τη δημιουργία στη Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων μιας Διεύθυνσης με τίτλο «Διεύθυνση Επαγγελματικής Ασφάλισης» με σκοπό τον έλεγχο και την εποπτεία των Ταμείων αυτών.

Είναι δυνατή με υπουργική απόφαση και μετά από σύμφωνη γνώμη της Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής, η ενοποίηση ή η διάσπαση αυτών ή η σύσταση ομοσπονδιών και ενώσεων με άλλα επαγγελματικά ταμεία στην ημεδαπή ή την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η υπαγωγή στην ασφάλιση αυτή είναι προαιρετική και δεν εξαρτάται από την ιδι-

ότητα του μέλους συνδικαλιστικής ή επαγγελματικής οργάνωσης. Ο ασφαλισμένος μπορεί να διακόψει την ασφάλισή του μετά από προειδοποίηση ενός μηνός και εφ' όσον έχει συμπληρώσει τουλάχιστον ένα έτος ασφάλισης. Σε μια τέτοια περίπτωση λαμβάνει την αναλογούσα παροχή όταν συμπληρώσει τον απαιτούμενο χρόνο. Υπάρχει επίσης δυνατότητα μεταφοράς των δικαιωμάτων του σε άλλο Ταμείο.

Από τα τεχνικά αποθεματικά, το 10% τοποθετείται σε ακίνητα, το 70% σε μετοχές κ.λπ. και το 20% σε έντοκα γραμμάτια και τραπεζικές καταθέσεις.

Το άρθρο 8 καθορίζει το περιεχόμενο της εποπτικής αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Μεταξύ άλλων, η εποπτεύουσα αρχή μπορεί να απαγορεύσει την διάθεση παγίων όταν δεν υπάρχουν επαρκή αποθεματικά, μπορεί να θέσει σε αναγκαστική διαχείριση το Ταμείο, να επιβάλει πρόστιμα και άλλες κυρώσεις κ.λπ.

Σε περίπτωση εκπλειστηρίασης περιουσιακού στοιχείου που αποτελεί ασφαλιστική τοποθέτηση, επιτρέπεται η αναγγελία μόνο των ασφαλισμένων, των εργαζομένων του ταμείου ή τρίτων που έχουν δικαίωμα κατάσχεσης δυνάμει τελεσίδικης δικαστικής απόφασης.

Το **Δ' Κεφάλαιο (άρθρα 9-10)** προβλέπει τη δημιουργία Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής. Η Αρχή αποτελείται από 5 πρόσωπα που διακρίνονται για την επιστημονική τους κατάρτιση και την επαγγελματικής τους ικανότητα και διαθέτουν εξειδικευμένη εμπειρία σε θέματα αρμοδιότητάς της. Ορίζονται με υπουργική απόφαση και μετά από σχετική προκήρυξη. Μεταξύ αυτών, ορίζεται με υπουργική απόφαση και μετά από γνώμη της αρμόδιας επιτροπής της Βουλής, ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος.

Η θητεία των μελών είναι 5ετής και η απασχόλησή τους είναι πλήρης και αποκλειστική.

Η Αρχή αυτή α) συντάσσει αναλογιστικές εκθέσεις με σκοπό τον κατάλληλο σχεδιασμό για την εξασφάλιση της βιωσιμότητας και της κοινωνικής ανταποδοτικότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης, β) παρακολουθεί την πορεία των αναλογιστικών δεδομένων των ασφαλιστικών οργανισμών, γ) γνωμοδοτεί για ειδικότερα θέματα αναλογιστικής αποτίμησης των ασφαλιστικών οργανισμών, δ) συντάσσει ετήσια έκθεση για κάθε ένα από τους οργανισμούς αυτούς, ε) καθορίζει τις προδιαγραφές εκπόνησης αναλογιστικών μελετών, στ) διενεργεί τακτικούς και έκτακτους αναλογιστικούς ελέγχους των ασφαλιστικών οργανισμών υποβάλλει έκθεση με τα σχετικά πορίσματα στους αρμόδιους υπουργούς κ.λπ.

Το άρθρο 10 καθορίζει τους πόρους, τον τρόπο διαχείρισης και τη στελέχωση της Αρχής. Πόροι είναι τα έσοδα από την παροχή υπηρεσιών προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς, πόροι από την Ε.Ε. ή άλλες διεθνείς πηγές και ετήσια επιχορήγηση από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Η Αρχή διαθέτει Γραμματεία της οποίας προϊστάται Διευθυντής και Αναπληρωτής Διευθυντής και την οποία στελεχώνουν 33 ειδικοί επιστήμονες, 5 θέσεις διοικητικού προσωπικού Π.Ε., 5 θέσεις διοικητικού προσωπικού Δ.Ε. και 7 θέσεις βοηθητικού προσωπικού Υ.Ε. Είναι δυνατή η πλήρωση των θέσεων και με απόσπαση προσωπικού από άλλες υπηρεσίες του δημοσίου τομέα.

Το **άρθρο 11** είναι το ακροτελεύτιο και αναφέρεται στο χρόνο έναρξης της ισχύος του νόμου.

Β. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

1. Η Ο.Κ.Ε. είχε επισημάνει το 1998, επ' ευκαιρία του Σ/Ν για την «Οργανωτική και λειτουργική αναδιάρθρωση των φορέων κοινωνικής ασφάλισης και άλλες διατάξεις», δηλαδή των ρυθμίσεων που τότε είχαν αποκληθεί «μικρό πακέτο» για το ασφαλιστικό ότι «*Τα μεγάλα ζητήματα παραμένουν άλυτα και για το λόγο αυτό είναι επιτακτική ανάγκη να αρχίσει εντός του 1999 (...) ο κοινωνικός διάλογος για τα θέματα αυτά ώστε να δοθούν λύσεις στα μακροχρόνια προβλήματα του ασφαλιστικού συστήματος πριν να είναι αργά.*»¹ Παρόμοιες επισημάνσεις είχαν κάνει οι κοινωνικοί εταίροι και στο πλαίσιο της Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, ήδη από το 1991.²

Σήμερα, η Ο.Κ.Ε. καλείται να τοποθετηθεί πάνω στο Σ/Ν που επιχειρεί να επιλύσει εκείνα τα προβλήματα που δεν είχαν θιγεί τότε. Κατ' αρχήν επισημαίνει ότι σημειώθηκε σημαντική καθυστέρηση σε σχέση τόσο με τις αρχικές προβλέψεις, όσο και με τις εξελίξεις στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες που μέσα στη δεκαετία του 1990 αντιμετώπισαν το ζήτημα και προχώρησαν σε σημαντικές παρεμβάσεις. Η καθυστέρηση δεν αξιοποιήθηκε από την κυβέρνηση, τα κόμματα αλλά και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ώστε να γίνει πρώτον μία πλήρης ενημέρωση για τις πραγματικές διαστάσεις του προβλήματος και δεύτερον να γίνει ένας αποφορτισμένος διάλογος που θα επέτρεπε να αναζητηθούν κοινά αποδεκτές λύσεις. **Η Ο.Κ.Ε. ομόφωνα υποστηρίζει την πρόταση για επίτευξη εθνικής κοινωνικής συμφωνίας για τη χρηματοδότηση του κοινωνικο-ασφαλιστικού συστήματος.**

Από εργοδοτικής πλευράς διατυπώθηκε ειδικότερα η παρατήρηση ότι ο κοινωνικός διάλογος, όπως τελικά εξελίχθηκε, δεν είχε τον αναγκαίο τριμερή χαρακτήρα και ήταν ελλιπής ως προς τους εκπροσώπους των εργοδοτών.

2. Επί της συγκεκριμένης διαδικασίας τώρα, η Ο.Κ.Ε. θα ήθελε να σημειώσει το πολύ περιορισμένο χρονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο καλείται να γνωμοδοτήσει σε ένα ζήτημα κεφαλαιώδους σημασίας για την κοινωνία και την οικονομία, όπως είναι το ασφαλιστικό ζήτημα. Το στενό αυτό πλαίσιο, υποχρεώνει την Ο.Κ.Ε. να παραλείψει την αναφορά σε ορισμένα πολύ σημαντικά ζητήματα του ασφαλιστικού ζητήματος όπως για παράδειγμα τα αίτια που οδήγησαν στα σημερινά προβλήματα αλλά και τους παράγοντες, σημερινούς και μελλοντικούς, που συμβάλουν στην όξυνσή του.

3. Πριν υπεισέλθει σε παρατηρήσεις επί των συγκεκριμένων διατάξεων του Σ/Ν, η Ο.Κ.Ε. επιθυμεί να υπενθυμίσει τις ακόλουθες αρχές που πρέπει να διέπουν το ασφαλιστικό σύστημα της χώρας :

- α. Η κοινωνική ασφάλιση είναι δημόσια, καθολική και υποχρεωτική για όλους τους εργαζομένους, Έλληνες και νόμιμα εγκατεστημένους αλλοδαπούς.
- β. Το Κράτος εγγυάται τη βιωσιμότητα, τη λειτουργία, τη σταθερή χρηματοδότηση και τον κοινωνικό χαρακτήρα του συστήματος υγείας, πρόνοιας και συνταξιοδότησης στη χώρα μας.
- γ. Το ασφαλιστικό σύστημα θα πρέπει να διέπεται από την αρχή της ίσης μετα-

¹ Γνώμη υπ' αριθμ. 24 (Νοέμβριος 1998), σελ. 4.

² Βλ. Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. του 1991-92 (άρθρο 9). Βλ. επίσης και Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. της 21.3.1994 (άρθρο 12) και του 1998-99 (άρθρο 8).

- χείρισης των πολιτών της χώρας και να είναι κοινωνικά δίκαιο, οικονομικά βιώσιμο και να προάγει την αλληλεγγύη των γενεών.
- δ. Η ασφαλιστική μεταρρύθμιση πρέπει να συνδέεται με την αναμόρφωση του φορολογικού μας συστήματος προς την κατεύθυνση της δικαιότερης κατανομής των βαρών.
- ε. Η ασφαλιστική μεταρρύθμιση θα πρέπει επίσης να συνδέεται με μία ενεργή και αποτελεσματική πολιτική για την αύξηση της απασχόλησης.
- στ. Η πολιτική στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει να συνεκτιμά και τις αναπτυξιακές παραμέτρους των μέτρων που λαμβάνονται. Κι αυτό γιατί η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος έχει επιπτώσεις σε κρίσιμα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας, όπως στην ανταγωνιστικότητα, στην ανάπτυξη, στην απασχόληση, μεγέθη τα οποία με τη σειρά τους θα καθορίσουν και τις δυνατότητες του ίδιου του ασφαλιστικού συστήματος.
- ζ. Η διοίκηση των ασφαλιστικών ταμείων κύριας ασφάλισης θα πρέπει να βασίζεται στην ίση τριμερή εκπροσώπηση κράτους, εργοδοτών και εργαζομένων.
- η. Λόγοι αποτελεσματικότητας αλλά και η προαναφερθείσα αρχή της ισότητας, επιβάλλουν την εντατικοποίηση των προσπαθειών για τον περιορισμό της εισφοροδιαφυγής και τον έλεγχο της αδήλωτης εργασίας, αρνητικά φαινόμενα που χαρακτηρίζουν το ελληνικό ασφαλιστικό σύστημα και έχουν ήδη επισημανθεί στην υπ' αριθμ. 63 Γνώμη της Ο.Κ.Ε. για τη μηχανοργάνωση του Ι.Κ.Α.
- θ. Η βιωσιμότητα του ασφαλιστικού μας συστήματος συνδέεται και με το δημογραφικό ζήτημα της χώρας μας. Για το θέμα αυτό θα πρέπει να διαμορφωθεί άμεσα μία αποτελεσματική πολιτική, και προς το σκοπό αυτό έχει ήδη εκδώσει Γνώμη Πρωτοβουλίας η Ο.Κ.Ε.³
- Στις αρχές αυτές θα πρέπει να συμπεριληφθεί:
- Α' Άποψη:** *Η μη μεταβολή επί το δυσμενέστερο του ύψους των παροχών, εισφορών και των ορίων ηλικίας.*
- Β' Άποψη:** *Κάθε ασφαλιστική μεταρρύθμιση δεν μπορεί πέρα να και αντιμετωπίζει τα ζητήματα του ύψους των παροχών και του ορίου ηλικίας. Ο μόνος περιορισμός αφορά το ύψος των εισφορών που σήμερα είναι οι υψηλότερες στην Ευρωπαϊκή Ένωση.*
4. Επίσης, όσο και αν αυτό ακούγεται αυτονόητο, πρέπει να τονισθεί η ανάγκη εφαρμογής των κείμενων διατάξεων. Η παρατήρηση αυτή δεν αφορά μόνο τις χρηματοδοτικές υποχρεώσεις του Κράτους, θέμα για το οποίο έγινε ήδη λόγος, αλλά και σημαντικές νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν διαρθρωτικά και λειτουργικά ζητήματα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης, όπως η υποχρέωση δημοσίευσης ετήσιων ισολογισμών των ασφαλιστικών ταμείων, η δημιουργία υπηρεσίας για τον έλεγχο και την εποπτεία της διαχείρισης των ταμείων, κατάρτιση αναλογιστικών μελετών και πολλές άλλες ακόμα, που έμειναν γράμμα κενό.
5. Με γνώμονα τις επισημάνσεις αυτές, η Ο.Κ.Ε. διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις επί των διατάξεων του υπό κρίση Σ/Ν:

Οι προτεινόμενες διατάξεις του κινούνται στην κατεύθυνση μιας ενοποιητικής διαδικασίας των διάσπαρτων και άνισων ρυθμίσεων κοινωνικο-ασφαλιστικής κάλυψης της μισθωτής εργασίας στη χώρα. Η επίτευξη του στόχου αυτού είναι απαραίτητη προϋπόθεση εξυγίανσης και ενίσχυσης της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού μας συστήματος. Όπως τόνιζε η Ο.Κ.Ε. το 1998,⁴ επ' ευκαιρία της ενοποίησης του Τ.Ε.Β.Ε., του Τ.Α.Ε. και του Τ.Σ.Α. στον Οργανισμό Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών, «η καινοτομία αυτή [δηλ. η ενοποίηση] έρχεται σε μία ώριμη χρονική στιγμή, καθώς τα μακροχρόνια προβλήματα του ασφαλιστικού συστήματος της χώρας, και ιδιαίτερα οι δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις σε συνδυασμό με τις τάσεις συρρίκνωσης ορισμένων επαγγελματικών κλάδων, καθιστούν αναγκαία τη δημιουργία μεγάλων ομάδων ασφαλισμένων -με κοινά, φυσικά, χαρακτηριστικά απασχόλησης- ώστε να δημιουργούνται οι απαραίτητες συνθήκες μεσοπρόθεσμης (τουλάχιστον) βιωσιμότητας.»

Εάν η ενιαιοποίηση των σχετικών ρυθμίσεων αποτελούσε ώριμο αίτημα στο πλαίσιο του Ο.Α.Ε.Ε., αποτελεί ακόμη μεγαλύτερη ανάγκη στο χώρο της μισθωτής εργασίας. Στο χώρο αυτό παρατηρείται η παράλληλη ύπαρξη και λειτουργία του μεγαλύτερου αριθμού των υφιστάμενων ασφαλιστικών φορέων, αλλά και η σαφής διαφοροποίηση των ρυθμίσεων αυτών ανά συγκεκριμένη πληθυσμιακή υπο-ομάδα της μισθωτής εργασίας.

Είναι, συνεπώς, εύλογη η προβολή και στήριξη του ισχυρισμού ότι με τον περιορισμό τόσο των υφιστάμενων φορέων κοινωνικο-ασφαλιστικής προστασίας όσο και με την ενιαιοποίηση (έστω αργή και σταδιακή)

των σχετικών ρυθμίσεων, μπορεί να δρομολογηθεί μια μακρόχρονη διαδικασία διαμόρφωσης ενός ενιαίου Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης που σε ορατό μελλοντικό χρονικό σημείο θα επιτρέψει να αρθρωθεί το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στη χώρα μας με βασικό κριτήριο το είδος απασχόλησης: μισθωτή εργασία, αυτό-απασχόληση και απασχόληση στον αγροτικό τομέα. Φυσικά, όλα αυτά τα βήματα θα πρέπει να γίνουν με συμφωνία των κοινωνικών εταίρων.

6. Πέραν της βασικής κατεύθυνσης του Σ/Ν προς την ομογενοποίηση της ασφάλισης των μισθωτών, το Σ/Ν περιλαμβάνει τέσσερις βασικά ενότητες ρυθμίσεων:

- χρηματοδότηση του ΙΚΑ,
- παραμετρικές αλλαγές,
- θέσπιση προαιρετικής επαγγελματικής σύνταξης και
- σύσταση Εθνικής Αναλογιστικής Αρχής.

Η Ο.Κ.Ε. θα αξιολογήσει ξεχωριστά κάθε μία από τις ομάδες αυτές ρυθμίσεων, δεδομένου ότι κάθε μία εξυπηρετεί διαφορετικές επιδιώξεις.

α. Χρηματοδότηση:

Η Ο.Κ.Ε. επισημαίνει ότι καίρια προϋπόθεση για την κοινωνική αποδοχή και οικονομική βιωσιμότητα του Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης αποτελεί η **τριμερής** (εργοδότες, εργαζόμενοι, Κράτος) **χρηματοδότηση**, όπως έχουν συμφωνήσει οι κοινωνικοί εταίροι.⁵

⁴ Γνώμη υπ' αριθμ. 24, σελ. 5.

⁵ Βλ. άρθρο 13 της Ε.Γ.Σ.Σ.Ε. των ετών 2000-2001 (23.5.2000).

Κατ' αρχήν επισημαίνεται θετικά ότι, πριν την ψήφιση του Ν/Σ, το Κράτος ανέλαβε την κάλυψη υποχρεώσεων του Ι.Κ.Α. ύψους 3 τρις. Από αυτά, το 1,7 τρις προέρχεται από καταπτώσεις εγγυήσεων ή δάνεια προς το Ι.Κ.Α. και το 1,3 τρις αφορούν υποχρεώσεις του Κράτους προς το Ι.Κ.Α., οι οποίες ρυθμίζονται σε 15ετή βάση και έντοκα. Επίσης, το Κράτος ανέλαβε την απόδοση των ποσών που οφείλει του Ι.Κ.Α. προς άλλους φορείς (Ο.Α.Ε.Δ., Ο.Ε.Ε., Ο.Ε.Κ., Λ.Α.Ε.Κ.) και που ανέρχονται σε περίπου 500 δις.

Επί των διατάξεων του Σ/Ν για το θέμα της χρηματοδότησης διατυπώθηκαν δύο απόψεις :

Α΄ Άποψη: Σε επίπεδο προβλέψεων, οι ρυθμίσεις θα μπορούσαν να κριθούν ικανοποιητικές : προβλέπεται η άμεση χρηματοδότηση του ελλείμματος με ρευστό, η δημιουργία αποθεματικών με ειδικά ομόλογα, η αναπροσαρμογή σε περίπτωση ένταξης στο Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ. και άλλων Ταμείων και επιπλέον χρηματοδότηση σε περίπτωση δυσμενών εξελίξεων που θα εξετάζονται ανά 5ετία (ρήτρα διασφάλισης).

Το ζήτημα δεν βρίσκεται τόσο σε αυτές καθαυτές τις ρυθμίσεις αλλά στην τήρηση, στην πράξη, των δεσμεύσεων χρηματοδότησης. Η εμπειρία του παρελθόντος δεν είναι ενθαρρυντική στο θέμα αυτό. Δεδομένου ότι η τήρηση τέτοιων δεσμεύσεων δεν είναι δυνατόν να εξασφαλισθεί απόλυτα με μία νομοθετική πρόβλεψη, οι κοινωνικοί εταίροι θα πρέπει να είναι σε εγρήγορση προκειμένου να ασκηθεί σε βάθος χρόνου η αναγκαία πολιτική και κοινωνική πίεση για την υλοποίηση των δεσμεύσεων αυτών.

Β΄ Άποψη: Οι ρυθμίσεις για τη χρηματοδότηση χαρακτηρίζονται από πολύπλευρη ασάφεια :

α. Δεν προσδιορίζεται με ακρίβεια το μέγεθος του χρηματοδοτικού προβλήματος του Ι.Κ.Α. Μετά από τη γνωστή βρετα-

νική αναλογιστική μελέτη η οποία χρησιμοποιήθηκε ως αιτιολογική βάση για το γνωστό πακέτο ρυθμίσεων Γιαννίτση, και την αναθεωρημένη μελέτη που χρησιμοποιείται ως αιτιολογική βάση για ένα πακέτο ρυθμίσεων με σημαντικότερες διαφοροποιήσεις ως προς το πρώτο, παραμένει ασαφής η επίσημη, κρατική παραδοχή για το ύψος του ελλείμματος στο παρόν και στο μέλλον.

β. Σε ό,τι αφορά στον προγραμματισμό της κάλυψης των μελλοντικών ελλειμμάτων του Ι.Κ.Α. για τα επόμενα χρόνια, η σχετική εκτίμηση φαίνεται να έχει γίνει κάτω από ένα εξαιρετικά ευνοϊκό περιβάλλον υποθέσεων. Το γεγονός αυτό μας δημιουργεί κάποιες αμφιβολίες για το κατά πόσο οι εκτιμήσεις αυτές προσεγγίζουν με τρόπο ικανοποιητικό το ύψος στο οποίο θα φθάσουν τελικά τα ελλείμματα αυτά. Θα έπρεπε να εξεταστούν οι πιθανότητες για λιγότερο ευνοϊκές εξελίξεις, αλλά και η δυνατότητα του κρατικού προϋπολογισμού να ανταποκριθεί κάτω από τις προϋποθέσεις αυτές.

γ. Οι όποιες κυβερνητικές προβλέψεις που δόθηκαν στη δημοσιότητα φθάνουν μέχρι το έτος 2032, ενώ σε όλες τις δυτικές χώρες οι αναθεωρήσεις του ασφαλιστικού συστήματος στηρίχθηκαν σε προοπτική 50ετίας.

δ. Δεν υπάρχει καμία διασφάλιση για το ότι πράγματι θα δοθεί προς το Ι.Κ.Α. η προβλεπόμενη χρηματοδότηση. Υπενθυμίζεται ότι κατά το πολύ πρόσφατο παρελθόν, τέτοιου είδους ρυθμίσεις, και μάλιστα για μικρότερα σχετικά ποσά, παρέμειναν γράμμα κενό.

β. Παραμετρικές αλλαγές:

Το ζήτημα των παραμετρικών αλλαγών απασχολεί το μεγαλύτερο μέρος των πολιτών, δεδομένου ότι αυτές ακριβώς, τις αλλαγές θα νοιώσει, αμέσως, στη ζωή του

ο ασφαλισμένος. Από την άποψη αυτή, επισημαίνεται, ότι, με τις προτεινόμενες αλλαγές, βελτιώνεται σε πολλές περιπτώσεις σε σχέση με το ισχύον νομοθετικό καθεστώς το επίπεδο των ασφαλιστικών παροχών ή οι προϋποθέσεις για τη λήψη τους, για σημαντικές πληθυσμιακές ομάδες, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, επέρχονται μεταβολές της ισχύουσας κατάστασης επί το δυσμενέστερο.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις ευνοϊκές σε σχέση με τα ισχύοντα αλλαγές περιλαμβάνονται και οι εξής ρυθμίσεις :

- α. Αυξάνεται το ποσοστό αναπλήρωσης των συντάξεων για όσους ασφαλίστηκαν από 1.1.93 και μετά από 60% σε 70%.
- β. Θεσπίζεται για τους νέους ασφαλισμένους δικαίωμα λήψης πλήρους σύνταξης μετά από 37 έτη απασχόλησης, χωρίς όριο ηλικίας.
- γ. Μειώνεται το όριο ηλικίας για συνταξιοδότηση με 35ετία από τα 60 έτη στα 58.
- δ. Η σύνταξη υπολογίζεται με βάση τα καλύτερα -από εισοδηματικής πλευράς- 5 έτη της τελευταίας δεκαετίας ενώ μέχρι τώρα υπολογιζόταν με βάση τις αποδοχές της τελευταίας 5ετίας.
- ε. Αυξάνονται κατά μεγάλο ποσοστό οι κατώτερες συντάξεις καθώς αλλάζει ο τρόπος υπολογισμού τους που είχε καθιερωθεί το 1992.

Επισημαίνεται πάντως, το γεγονός ότι δεν έχει υπολογισθεί το κόστος των διατάξεων αυτών, όπως άλλωστε προκύπτει και από τη σχετική έκθεση του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Από τη δεύτερη κατηγορία των μεταβολών, θα πρέπει να αναφερθούν ενδεικτικά οι εξής και οι οποίες θα πρέπει να αντιμετωπισθούν και υπό το πρίσμα της αρχής της ίσης μεταχείρισης των ασφαλισμένων:

- α. Ως βάση υπολογισμού των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων και των ασφαλισμένων στα ειδικά ταμεία που θα αποχωρήσουν μετά την 1.1.2008, λαμβάνεται η τελευταία 5ετία ενώ μέχρι σήμερα, για τους προ του 1993 ασφαλισμένους, λαμβανόταν υπ' όψιν μόνο ο τελευταίος μήνας.
- β. Για όσους ασφαλίστηκαν πριν το 1993 και θα συνταξιοδοτηθούν μετά το 2008, μειώνεται σταδιακά από 80% σε 70% ο δείκτης αναπλήρωσης των αποδοχών με βάση τον οποίο καθορίζεται το ύψος των συντάξεων των δημοσίων υπαλλήλων.
- γ. Για τους ασφαλισμένους των ειδικών ταμείων (Δ.Ε.Κ.Ο.) που θα συνταξιοδοτηθούν μετά το 2008, και ασφαλίστηκαν για πρώτη φορά μέχρι τις 31.12.82, προβλέπεται τρόπος υπολογισμού των συντάξεων που οδηγεί σε πραγματική μείωση του ύψους της σύνταξης.

Επιπροσθέτως, εκφράστηκαν δύο απόψεις.

Σύμφωνα με την Α΄ Άποψη πέραν των βελτιώσεων που προβλέπει το νομοσχέδιο, δεν ικανοποιούνται όλα τα αιτήματα των ασφαλισμένων, όπως ύψος κύριας σύνταξης στο 80% του μισθού, συνταξιοδότηση με 35ετία χωρίς όριο ηλικίας, αναπροσαρμογή των κατώτατων συντάξεων ανάλογα με τις εκάστοτε αυξήσεις που προβλέπονται από την Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση κλπ.

Θα πρέπει, επίσης, να επισημανθεί η αναντιστοιχία της βάσης υπολογισμού της σύνταξης (βασικός μισθός + χρονοεπίδομα) με το ύψος των πραγματικών αποδοχών των δημοσίων υπαλλήλων. Η αναντιστοιχία αυτή δεν αίρεται με την προσθήκη από το Ν/Σ ενός ποσού που δεν αποτελεί παρά ένα μέρος του συνολικού ποσού των τακτικών επιδομάτων.

Σχετικά με τις ρυθμίσεις που αφορούν στους δημοσίους υπαλλήλους, δεν καλύπτονται αιτήματα για τα οποία κατατέθηκε από τα μέλη της Ολομέλειας που προέρχονται από την ΑΔΕΔΥ υπόμνημα που παρατίθεται σε Παράρτημα.

Σύμφωνα με τη **Β' Άποψη** κάθε ασφαλιστική μεταρρύθμιση δε μπορεί να αντιμετωπίζει το ζήτημα του ύψους των παροχών, όπως προαναφέρθηκε και παραπάνω (βλ. τέλος παρ. 3, Γενική Αξιολόγηση).

γ. Επαγγελματική σύνταξη :

Από απόψεως μελλοντικής λειτουργίας και γενικότερων συνεπειών που μπορούν να αναμένονται, η εισαγωγή του θεσμού της επαγγελματικής σύνταξης αποτελεί μια πολύ σημαντική τομή του νομοσχεδίου.

Η καινοτομία αυτή θα πρέπει βέβαια να συνοδευθεί από α) τα αναγκαία φορολογικά κίνητρα ώστε να ενθαρρυνθεί η δημιουργία των Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης, β) τα απαραίτητα εχέγγυα τήρησης της νομιμότητας και αποτελεσματικής εποπτείας της λειτουργίας του, ώστε να ελαχιστοποιηθεί το ενδεχόμενο καταδολιεύσεων των κεφαλαιακών συσσωρεύσεων που θα προέρχονται από τις εισφορές.

Με αυτές τις διασφαλίσεις, ο θεσμός μπορεί να οδηγήσει σε πολύ θετικά αποτελέσματα ενισχύοντας το εισόδημα των συμμετεχόντων.

δ. Εθνική Αναλογιστική Αρχή :

Με τη σύσταση της αρχής αυτής, παρά το αδόκιμο, ίσως, της ονομασίας της, λόγω των πολλαπλών αρμοδιοτήτων και ευθυνών της, μπορεί να τεθεί μια καινούργια βάση εποπτείας και διασφάλισης της μακρόχρονης οικονομικής βιωσιμότητας του Συστήματος στην Ελλάδα.

Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

- α. Να στελεχωθεί πράγματι από άτομα με την κατάλληλη εμπειρία, κατάρτιση και κύρος.
- β. Να απολαύει στην πολιτική πρακτική -και όχι απλώς στη θεωρία- πραγματικής ανεξαρτησίας.
- γ. Τα άτομα που θα την αποτελούν να έχουν την εμπιστοσύνη όχι μόνο της Πολιτείας αλλά και των κοινωνικών εταίρων. Προς το σκοπό αυτό, η επιλογή των ατόμων αυτών θα πρέπει να γίνεται μετά και από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους.

7. Τέλος, και πριν υπεισέλθει στις κατ' άρθρον παρατηρήσεις, η Ο.Κ.Ε. σημειώνει ότι το υπό κρίση Σ/Ν έρχεται να καλύψει μόνο τη μισθωτή εργασία και όχι άλλες σημαντικές κατηγορίες όπως οι ελεύθεροι επαγγελματίες ή/και αυτοί που είναι ασφαλισμένοι με βάση την ιδιότητά τους και όχι το είδος της παρεχόμενης εργασίας (π.χ. μηχανικοί, ιατροί κ.λπ.). Η αναμόρφωση του ασφαλιστικού καθεστώτος των κατηγοριών αυτών θα πρέπει να αντιμετωπισθεί στο ορατό μέλλον για λόγους ίσης μεταχείρισης των ασφαλισμένων της χώρας.

Αλλά και μέσα στο πλαίσιο της ίδιας της μισθωτής εργασίας δεν ρυθμίζει χρόνια προβλήματα και αδικίες του συστήματος όπως το ζήτημα της **διαδοχικής ασφάλισης**. Ειδικά στο θέμα αυτό έχουν εντοπισθεί από χρόνια σημαντικές αδικίες για τους ασφαλισμένους που αλλάζουν ασφαλιστικό φορέα κατά τη διάρκεια της ασφάλισής τους και θα πρέπει αυτά να αντιμετωπισθούν, μέσα και από τις νέες δυνατότητες που παρέχει η σταδιακή ενιαιοποίηση των φορέων ασφάλισης και επιβάλλει η κινητικότητα των εργαζομένων.

Γι αυτό το λόγο, το υπό κρίση Σ/Ν δεν αποτελεί σφαιρική και τελική επίλυση του ασφαλιστικού ζητήματος στη χώρα μας αλλά ένα στάδιο προς την κατεύθυνση αυτή.

Γ. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Συντάξεις πολιτικών δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών

Ισχύουν οι παρατηρήσεις της Γενικής Αξιολόγησης τόσο σχετικά με τις ευνοϊκές αλλαγές όσο και ως προς τις αλλαγές που επέρχονται επί το δυσμενέστερο.

Ειδικά ως προς τους ασφαλισμένους των σωμάτων ασφαλείας και των ενόπλων δυνάμεων, επισημαίνεται ότι θα πρέπει να ληφθούν υπ' όψιν οι ιδιαιτερότητες του κλάδου σε σχέση και με το λειτούργημα που επιτελούν.

Άρθρο 2

Ρυθμίσεις για τους μέχρι την 31.12.1992 ασφαλισμένους

Παρ. 5

Δίδεται η δυνατότητα να λάβουν μειωμένη σύνταξη όσοι συμπληρώνουν το 65^ο έτος της ηλικίας τους και 3.500 ημέρες υποχρεωτικής ασφάλισης. Μέχρι σήμερα, το όριο ήταν 4.500 ημέρες.

Η διάταξη κρίνεται θετικά καθώς αντιμετωπίζει με κοινωνική ευαισθησία μία σημαντική μερίδα πολιτών οι οποίοι εργάστηκαν πάνω από δέκα χρόνια αλλά δεν είχαν κανένα ασφαλιστικό δικαίωμα και λόγω του ότι μέχρι το 1982 δεν ήταν πραγματικά υποχρεωτική η κοινωνική ασφάλιση σε όλη την επικράτεια.

Άρθρο 3

Ρυθμίσεις για τους μετά την 1.1.1993 ασφαλισμένους του Ι.Κ.Α. και ειδικών Ταμείων κύριας ασφάλισης μισθωτών

Παρ. 1

Καθιερώνεται ο κανόνας των 37 ετών υποχρεωτικής ασφάλισης ή 11.100 ημερών εργασίας ανεξαρτήτως ηλικίας εφ' όσον η ασφάλιση αφορά παροχή εξαρτημένης εργασίας.

Η διάταξη αυτή, όπως αναφέρθηκε και στη Γενική Αξιολόγηση, αποτελεί μία βελτίωση του σημερινού καθεστώτος. Θα πρέπει όμως να διευρυνθεί ώστε να περιλάβει και τις περιπτώσεις πέραν της μισθωτής εργασίας, για λόγους ίσης μεταχείρισης των ασφαλισμένων.

Άρθρο 4

Χρηματοδότηση ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και λοιπές διατάξεις

Παρ. 6

Προβλέπεται η έκδοση Π.Δ. μετά από σύμφωνη γνώμη ειδικής επιστημονικής επιτροπής για τον επανακαθορισμό των επαγγελματιών και των εργασιών που υπάγονται στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών του Ι.Κ.Α.

Ο επανακαθορισμός των επαγγελματιών και των εργασιών αυτών είναι πράγματι αναγκαίος προκειμένου να ληφθούν υπ' όψιν τα σύγχρονα δεδομένα στις συνθήκες εργασίας.

Πρέπει όμως να επισημανθεί η έλλειψη ασφαλιστικής κάλυψης βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών στο Δημόσιο αλλά και τη μισθωτή εργασία που καλύπτεται από άλλα ταμεία (εκτός του Ι.Κ.Α.), ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπισθεί.

Κατά συνέπεια, η νομοθετική εξουσιοδότηση θα πρέπει να περιλάβει και την μελέτη και ρύθμιση του ζητήματος των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελματιών γενικότερα στο χώρο της μισθωτής εργασίας.

Ως προς τη σύνθεση της Επιστημονικής Επιτροπής, θα πρέπει να συντρέξουν οι προϋποθέσεις που αναφέρθηκαν και για την Εθνική Αναλογιστική Αρχή στη Γενική Αξιολόγηση.

Προβληματισμό προκαλεί η μη ανάμειξη του Ι.Κ.Α. στην όλη διαδικασία. Θα πρέπει η γνωμοδότηση της επιστημονικής επιτροπής να υποβάλλεται στο Ι.Κ.Α. και στη συνέχεια ο Υπουργός να εκδίδει Π.Δ. με βάση την απόφαση του Ι.Κ.Α.

Επίσης, προβλέπεται ότι ο νέος Κανονισμός θα έχει εφαρμογή σε όσους για πρώτη φορά απασχοληθούν και ασφαλισθούν μετά την 1.1.2005. Η διάταξη αυτή είναι ορθή αλλά θα πρέπει να συμπληρωθεί με το να δοθεί δικαίωμα εξαγοράς του προηγούμενου χρόνου σε αυτούς των οποίων η εργασία θα χαρακτηριστεί για πρώτη φορά βαριά και ανθυγιεινή.

Παρ. 7

Προβλέπεται η αναγνώριση πλασματικού χρόνου ασφάλισης για όσες γυναίκες αποκτήσουν παιδιά από 1.1.2003 με την εξής κλίμακα: 1 έτος για το πρώτο παιδί, 1,5 έτος για το δεύτερο και 2 έτη για το τρίτο.

Η διάταξη αυτή κρίνεται ιδιαίτερα θετικά καθώς αποτελεί μία έμπρακτη διασύνδεση της ασφάλισης με την απόκτηση τέκνων ένα ζήτημα στο οποίο υπήρχε σημαντικό κενό στην ελληνική νομοθεσία.

Άρθρο 5 ΙΚΑ-ΕΤΑΜ-Εντασσόμενοι κλάδοι

Παρ. 2

Μετά την επαναδιατύπωση της διάταξης, προβλέπεται η ένταξη μέχρι την 1.1.2008 των κλάδων σύνταξης των ταμείων των εργαζομένων στον ΟΤΕ, τον ΗΣΑΠ, την Ε.Τ.Ε., την Α.Τ.Ε., την πρώην Ιονική-Λαϊκή, την Ε.Τ.Β.Α., τις συνεταιριστικές οργανώσεις και την Εθνική Ασφαλιστική. Η ένταξη γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μετά από απόφαση των Δ.Σ. των Ταμείων και εκπόνηση ειδικής οικονομικής μελέτης.

Η διάταξη κρίνεται θετικά γιατί εντάσσεται στο πλαίσιο της ενιαιοποίησης της ασφάλισης των μισθωτών, όπως αναφέρθηκε και στη Γενική Αξιολόγηση. Θα πρέπει πάντως η διαδικασία να ολοκληρωθεί μετά από συνεννόηση με τους κοινωνικούς εταίρους.

Παρ. 3

Ορίζεται ότι όπου η περιουσία των ταμείων που θα ενταχθούν στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ είναι ενιαία για τους κλάδους υγείας και σύνταξης, αυτή θα μοιραστεί σύμφωνα με την αναλογία του ποσοστού εισφορών που παρακρατείται για καθένα από τους κλάδους.

Η θέσπιση αυτού του κανόνα θα λειτουργήσει σε βάρος των κλάδων υγείας καθώς η κοινή πείρα λέει ότι από αυτούς κυρίως προέρχεται η περιουσία των ταμείων, δεδομένου ότι οι κλάδοι συντάξεως έχουν τις μεγαλύτερες δαπάνες. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει η διανομή της κοινής περιουσίας να γίνει με κριτήριο το από ποιου κλάδου πόρους προήλθε η απόκτηση του συγκεκριμένου περιουσιακού στοιχείου.

Άρθρο 6 Σύσταση Ε.Τ.ΕΑ.Μ.

Προβλέπεται η αυτονόμηση της επικουρικής ασφάλισης από το Ι.Κ.Α.-Τ.Ε.Α.Μ. και η δημιουργία ενός νέου ταμείου, του Ενιαίου Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών.

Η αυτονόμηση αυτή αξιολογείται θετικά καθώς σύνδεση της κύριας και της επικουρικής ασφάλισης στο πλαίσιο του Ι.Κ.Α. λειτουργήσει κατά το παρελθόν αρνητικά για τη δεύτερη.

Α' Άποψη: Τα Ταμεία Επικουρικής Ασφάλισης θα πρέπει να διατηρήσουν το σημερινό τους χαρακτήρα, ενταγμένα στο δημόσιο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης, ενώ το θέμα της επαγγελματικής ασφάλισης ρυθμίζεται κατά ικανοποιητικό τρόπο από τις διατάξεις του Ν/Σ.

Β' Αποψη: Θα πρέπει να προβλεφθεί ότι, μετά από συμφωνία εργοδοτών και εργαζομένων, τα ταμεία επικουρικής ασφάλισης θα μπορούν να περιλάβουν και την επαγγελματική ασφάλιση καθώς επίσης και να αποκτήσουν στοιχεία κεφαλαιοποιητικού συστήματος ως προς ένα μέρος των εισφορών.

Παρ. 13^α

Προβλέπεται 7μελής Δ.Σ. ως εξής: Πρόεδρος, 2 εκπρόσωποι των εργοδοτών, 2 των εργαζομένων, 1 των συνταξιούχων και ένα υπάλληλος ΠΕ βαθμού Α του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Προκειμένου να υπάρξει πληρέστερη εκπροσώπηση των κοινωνικών εταίρων, προτείνεται να είναι 9μελής αντί για 7μελής και να αποτελείται από τον Πρόεδρο και ένα υπάλληλο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων που θα διορίζονται από τον Υπουργό Εργασίας και Κ.Α. και από (3) εκπρόσωπους των εργοδοτών, (3) των εργαζομένων και (1) των συνταξιούχων.

Παρ. 14, 15, 16

Προβλέπεται ότι για τη λειτουργία του ΕΤΕΑΜ απαιτείται έκδοση διοικητικών πράξεων, όπως η δημιουργία Κανονισμού Παροχών του ΕΤΕΑΜ, Π.Δ για κανονισμό λειτουργίας προσωπικού κλπ.

Επισημαίνεται ότι ορισμένα βασικά ζητήματα όπως το ύψος των εισφορών και παροχών, θα πρέπει να ρυθμισθεί με νόμο και όχι με Π.Δ.

Παρ. 17

Προβλέπεται η -σύμφωνα με Π.Δ. που θα εκδοθεί- ενοποίηση των επικουρικών ταμείων, των κλάδων και των λογαριασμών επικουρικής ασφάλισης κατά ομοειδείς επαγγελματικές κατηγορίες και κλά-

δους. Σε περίπτωση μη ενοποίησης, προβλέπεται η υποχρεωτική συγχώνευση στο Ε.Τ.Ε.Α.Μ.

Θα πρέπει, κατ' αναλογία με τα προβλεπόμενα για τα ειδικά ταμεία κύριας ασφάλισης, να προβλεφθεί η δυνατότητα εξαιρέσεως των ταμείων που δεν είναι αμιγώς μισθωτών.

Άρθρο 7

Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης Σύσταση-σκοπός

Σε επίπεδο αρχών, ισχύουν οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στη Γενική Αξιολόγηση.

Παρ. 17

Προβλέπεται ότι οι ισχύουσες για τις ιδιωτικές ασφαλίσεις φορολογικές απαλλαγές ισχύουν και για την ασφάλιση στα επαγγελματικά ταμεία.

Η ρύθμιση κρίνεται ανεπαρκής. Για να ενισχυθεί ο σημαντικός αυτός νέος θεσμός, θα πρέπει να δοθούν ουσιαστικά φορολογικά κίνητρα. Συγκεκριμένα, προτείνεται να απαλλαγεί το σύνολο των εισφορών από το φόρο εισοδήματος των εργαζομένων και των επιχειρήσεων και να μην φορολογούνται τα έσοδα από επενδύσεις επαγγελματικών ταμείων.

Άρθρα 9-10

Εθνική αναλογιστική αρχή

Ισχύουν οι παρατηρήσεις που διατυπώθηκαν στη Γενική Αξιολόγηση.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Καθηγητής ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΙΝΤΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Υπόμνημα που κατατέθηκε από τα μέλη της Ολομέλειας, που προέρχονται από την ΑΔΕΔΥ

Η αξιολόγηση του νομοσχεδίου «Μεταρρύθμιση Συστήματος Κοινωνικής Ασφάλισης», δεν μπορεί να γίνει στη βάση αποσπασματικών προσεγγίσεων στις επιμέρους ρυθμίσεις που επιχειρεί να κάνει αλλά στη βάση των υπαρκτών προβλημάτων και της προοπτικής που πρέπει να δημιουργεί ένα κοινωνικά δίκαιο ασφαλιστικό σύστημα μέσα από την ενίσχυση της αλληλεγγύης και του αναδιανεμητικού του χαρακτήρα.

Στη βάση αυτή κρινόμενο το συγκεκριμένο νομοσχέδιο αποδέχεται ένα υποβαθμισμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης και μάλιστα με μη διασφαλισμένη τη βιωσιμότητά του, καθώς και η χρηματοδότηση του είναι ανεπαρκής και αόριστη.

Η διαφωνία της ΑΔΕΔΥ προς το συγκεκριμένο νομοσχέδιο αλλά και τη συνολική προσέγγιση της κυβέρνησης στο ΣΚΑ, εστιάζεται κυρίως:

- Στην ανεπαρκή και ασαφή οικονομική του στήριξη και τη μη αποδοχή της τριμερούς χρηματοδότησης.
 - Στη δομική, διαρθρωτική παρέμβαση μείωσης του ποσοστού αναπλήρωσης από 80 σε 70% και αλλαγής της βάσης υπολογισμού από τον τελευταίο μισθό στο Μ.Ο. της πενταετίας.
 - Στη δομική, διαρθρωτική παρέμβαση (πρωτοφανή για τα χρονικά) «διεύρυνση» των συντάξιμων αποδοχών με την προσθήκη 60.000 δρχ. (επίδομα ή μηχανισμό εξομάλυνσης) η οποία αποσυνδέει (σήμερα μερικά, αύριο ολικά) τις συντάξιμες αποδοχές από το μισθολόγιο και την κάθε φορά αλληλοεξέλιξή τους.
 - Στον κίνδυνο φαλκίδευσης της επικουρικής σύνταξης και των παροχών των Ταμείων του Δημοσίου από την ένταξή τους στον τρίτο πυλώνα και τη μεταφορά στις πλάτες των ασφαλισμένων της ευθύνης για αξιοπρεπείς παροχές.
 - Στην εκκρεμότητα διατύπωσης συγκεκριμένων θέσεων από την πλευρά της Κυβέρνησης για την επικουρική σύνταξη και τη μη δέσμευσή της με συγκεκριμένη ρύθμιση για τα βαρέα και τα ανθυγιεινά στο Δημόσιο, τη διαδοχική ασφάλιση, τις γυναίκες, τις μητέρες.
- Η οριακή βελτίωση στα όρια ηλικίας σε συγκεκριμένες κατηγορίες με σχέση την υφιστάμενη κατάσταση, διατηρεί την απόσταση για 35ετία χωρίς όριο ηλικίας (εισάγεται η 37ετία ως πάγια ρύθμιση) ενώ η επαναφορά των 35των φαλκιδεύεται από τη μείωση του ποσοστού αναπλήρωσης.
- Στη βάση των παρατηρήσεων αυτών οι προτάσεις της ΑΔΕΔΥ συνοψίζονται στα εξής σημεία:

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η ΑΔΕΔΥ κρίνει ως αναγκαίο τον προσδιορισμό των αρχών με την ευρύτητα και τη διάσταση του θέματος, με σαφή και ισχυρό, δεσμευτικό πολιτικό τρόπο. Επόμενα προτείνει:

- α. Η κοινωνική ασφάλιση είναι δημόσια, καθολική και υποχρεωτική για όλους τους Έλληνες εργαζόμενους και τους νόμιμα εγκατεστημένους μετανάστες.
- β. Το Κράτος εγγυάται τη βιωσιμότητα, τη λειτουργία, τη σταθερή χρηματοδότηση και τον κοινωνικό χαρακτήρα του Εθνικού Συστήματος Υγείας, της Πρόνοιας και του Συστήματος Συντάξεων, των τριών δηλαδή πυλώνων που αποτελούν το κοινωνικό κράτος.
- γ. Η αναδιανομή του Εθνικού πλούτου προς όφελος των εργαζομένων απαιτεί προοδευτικό, δίκαιο φορολογικό σύστημα, προοδευτικό σύστημα μισθολογικών αυξήσεων, ενίσχυση της αλληλεγγύης και του αναδιανεμητικού χαρακτήρα του ασφαλιστικού συστήματος που να εξασφαλίζεται με την τριμερή, διευρυμένη χρηματοδότηση (3/9-2/9-4/9) προκειμένου, με μια στέρεη βάση, να οδηγηθούμε από την ασφάλεια στην κοινωνική ασφάλεια.

- δ. Η σταθερή αύξηση των συντάξεων πρέπει να αποτελεί θεμελιακό στοιχείο της κοινωνικής πολιτικής, προϋποθέτει την επανασύνδεση της κύριας σύνταξης με το 80% και με το 20% της επικουρικής ασφάλισης. Παράλληλα πρέπει να προωθηθεί άμεσα η θεσμοθέτηση της ελάχιστης εγγυημένης σύνταξης και μισθού για τους κοινωνικά αποκλεισμένους και τους ανέργους.
- ε. Η αντιμετώπιση της ανεργίας, η πλήρης εργασία για όλους, η εφαρμογή του 35ωρου χωρίς μείωση αποδοχών, είναι στόχοι προτεραιότητας που συνδέονται άρρηκτα με την προοπτική του Κ.Α. συστήματος.
- στ. Η αντιμετώπιση των φαινομένων εισφοροδιαφυγής και εισφοροαπαλλαγής, των κρουσμάτων κακοδιοίκησης των Ασφαλιστικών Οργανισμών και της παραοικονομίας, είναι αυτονόητες πολιτικές και ενέργειες.

Η ΑΔΕΔΥ κρίνει αναγκαίο να επισημάνει ιδιαίτερος:

- α. Η ΑΔΕΔΥ απορρίπτει την «Κεφαλαιοποιητική» αντίληψη για την κύρια και την επικουρική ασφάλιση με τη συμμετοχή Ιδιωτικών Ασφαλιστικών Εταιρειών και σε καμία περίπτωση τα συμπληρωματικά ή επαγγελματικά συστήματα δεν υιοθετείται να συνδεθούν με τέτοιες αντιλήψεις.
- β. Η 35ετία για την ΑΔΕΔΥ παραμένει η βάση ενός προοδευτικού και κοινωνικά δίκαιου συνταξιοδοτικού συστήματος και δεν είναι συμβατές με τις αρχές και τις θέσεις μας πολιτικές αύξησης των ορίων ηλικίας, μείωσης των συντάξεων και διατήρησης των ανισοτήτων.
- γ. Αναγνώριση της στρατιωτικής θητείας ως συντάξιμου χρόνου, από όλους, χωρίς την υποχρέωση καταβολής εισφορών από τους εργαζόμενους.

1. ΟΡΙΑ ΗΛΙΚΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

- α. Καθιέρωση της 35ετίας για όλους τους εργαζόμενους, χωρίς όριο ηλικίας (ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψης).

- β. Όριο ηλικίας συνταξιοδότησης για τους μέχρι 31-12-82 προσληφθέντες τα ισχύοντα σήμερα.
- γ. Βελτίωση προϋποθέσεων για όσους έχουν προσληφθεί από 1-1-83 μέχρι 31-12-92 τα ισχύοντα σήμερα τροποποιημένα όπως στην περίπτωση α.
- δ. Για τους μετά την 1-1-93 ασφαλισμένους συνταξιοδότηση σε ηλικία 55-65 ετών (με 35ετία χωρίς όριο ηλικίας).

2. ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ - ΤΡΟΠΟΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

- α. Για τους παλαιούς ασφαλισμένους (πριν τις 31-12-92) ποσοστό αναπλήρωσης στο 80% των συντάξιμων αποδοχών του τελευταίου πριν την αποχώρηση μήνα.
- β. Για τους ασφαλισμένους μετά την 1-1-93 το 80% των συντάξιμων αποδοχών με προσδιορισμό του τύπου υπολογισμού με τρόπο που το βήμα να οδηγεί σε ισόρροπη εξέλιξη το ύψος των συντάξεων με τους πριν την 31-12-92.
- γ. Χορήγηση μειωμένης σύνταξης για τους μετά την 1-1-83 προσληφθέντες στις περιπτώσεις όπου προβλέπεται σήμερα και στους νέους ασφαλισμένους σε ηλικία 55-65 ετών με αντίστοιχη μείωση του ποσού κατά 3% για κάθε έτος που υπολείπεται, του προβλεπόμενου ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης για πλήρη σύνταξη (60^{ου} και 65^{ου}).

3. ΣΥΝΤΑΞΙΜΟΣ ΜΙΣΘΟΣ

Προσδιορισμός των συντάξιμων αποδοχών με ένταξη στο βασικό μισθό των βασικών επιδομάτων.

4. ΜΗΤΕΡΕΣ

- α. Διατήρηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης στα σημερινά επίπεδα.
- β. Εναλλακτική επιλογή για όσες προσληφθούν από 1-1-2003 ή τεκνοποιήσουν μετά την παραπάνω ημερομηνία: χορήγηση αδειάς με αποδο-

χές και ασφαλιστική κάλυψη για 15 μήνες επιπλέον, της ισχύουσας σήμερα αδείας, για κάθε παιδί. Η μητέρα αυτής της κατηγορίας θα έχει τη δυνατότητα να επιλέξει μεταξύ των διατάξεων για πρόωρη συνταξιοδότηση ή τη λήψη της αδείας ανατροφής μετά τον τοκετό.

- γ. Δυνατότητα αναγνώρισης συντάξιμου χρόνου δύο ετών για κάθε παιδί.
- δ. Πρόβλεψη για μειωμένα χρόνια και για τις γυναίκες.

5. ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ - ΣΥΝΤΑΞΗ

- α. Διατήρηση του υποχρεωτικού και καθολικού χαρακτήρα της επικουρικής ασφάλισης. Συνταξιοδότηση με τις ίδιες προϋποθέσεις που ισχύουν για την κύρια ασφάλιση και ποσοστό αναπλήρωσης στο 20% τουλάχιστον (για 35 χρόνια ασφάλισης και εισφορά 3+3%) των συντάξιμων αποδοχών όπως αυτές προσδιορίζονται για την κύρια σύνταξη.
- β. Αναλυτική πρόταση και εξειδίκευση του θεσμικού πλαισίου για τη δημιουργία συμπληρωματικών κλαδικών συστημάτων μέσα από τα ίδια τα Ταμεία Επικουρικής Ασφάλισης ή το Μ.Τ.Π.Υ. ως αποτέλεσμα συλλογικών συμβάσεων.
Η ΑΔΕΔΥ εκτιμά ότι το θέμα δεν πρέπει να

κριθεί επί της αρχής, και με ευθύνη της κυβέρνησης να παρουσιαστεί γενικό σχέδιο.

6. ΔΙΑΔΟΧΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Προσμέτρηση του συνολικού χρόνου ασφάλισης για τη θεμελίωση του δικαιώματος συνταξιοδότησης και υπολογισμός της σύνταξης από τον τελευταίο φορέα.

Επιμερισμός του ποσού με ευθύνη του τελευταίου φορέα.

7. ΒΑΡΕΑ ΚΑΙ ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

- α. Επέκταση του θεσμού των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων στους εργαζόμενους του Δημοσίου με σχέση εργασίας Δημοσίου Δικαίου.
- β. Δυνατότητα εξαγοράς και αναγνώρισης χρόνων από τους εργαζόμενους με ειδικότητες του πίνακα που ισχύουν στον ιδιωτικό τομέα.
 - Στην περίπτωση των εκπαιδευτικών επειδή προσλαμβάνονται σε μεγάλες ηλικίες και επειδή η φύση του εκπαιδευτικού δεν επιτρέπει το έργο πέρα από μία ηλικία, πρέπει η ηλικία διορισμού να συσχετισθεί με τις προϋποθέσεις πλήρους σύνταξης και άρα απαιτείται ειδική ρύθμιση.

Στην Ολομέλεια της 17^{ης} Ιουνίου 2002 παρέστησαν τα κάτωθι Μέλη
της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Καθηγητής Ανδρέας Κιντής

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΙ

Πολίτης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λιόλιος Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Α΄ ΟΜΑΔΑ

Αβραμίδης Νικόλαος
Σύμβουλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Αναλυτής Νικόλαος
Αντιπρόεδρος Δ.Σ. Σ.Ε.Β.

Ρερρές Κυριάκος
Γενικός Διευθυντής
Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ξενοδόχων
σε αναπλήρωση του
Καλλίγερου Γεράσιμου
Γενικού Γραμματέα Π.Ο.Ξ.

Κεφάλας Χαράλαμπος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Μαστρογιάννης Αναστάσιος
Εκπρόσωπος Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Παπαδημητρίου Ιωάννης
Σύμβουλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Μότσου Γεωργίου
Μέλους Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Παγώνης Βασίλειος
Εκπρόσωπος Ε.Σ.Ε.Ε.

Σκορίνης Νικόλαος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.

Κουμάντου Ρένα
Εκπρόσωπος Σ.Ε.Β.
σε αναπλήρωση του
Στεφάνου Ιωάννη
Εκπροσώπου Σ.Ε.Β.

Τσατήρης Γεώργιος
Νομικός Σύμβουλος
Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών

Χασιώτης Νικόλαος
Εκπρόσωπος Ένωσης
Ελλήνων Εφοπλιστών

Β΄ ΟΜΑΔΑ

Αριστειδόπουλος Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Βουλγαράκης Δημήτριος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Σπανού Δέσποινα
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.
σε αναπλήρωση του
Βρεττάκου Ηλία
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Γκούβερη Ρέα
Γ.Σ.Ε.Ε.

Κόλλιας Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Λαιμός Στέφανος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Μίχας Ιωάννης
Γ.Σ.Ε.Ε.

Ξενάκης Βασίλειος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Παυλιδάκης Γεώργιος
Γ.Σ.Ε.Ε.
σε αναπλήρωση του
Παγκαρλιώτα Κωνσταντίνου
Γ.Σ.Ε.Ε.

Παπαντωνίου Κωνσταντίνος
Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Πολυζωγόπουλος Χρήστος
Πρόεδρος Γ.Σ.Ε.Ε.

Σκαρμούτσος Διονύσιος
Γ.Σ.Ε.Ε.

Γ΄ ΟΜΑΔΑ

Αλεξόπουλος Παναγιώτης
Εκπρόσωπος Οικονομικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

Βουμβουλάκης Μιχαήλ
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Γωνιωτάκης Γεώργιος
Πρόεδρος Δ.Σ. Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε.

Καραγιάννης Δημήτριος
Εκπρόσωπος ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Πίπτας Ιωάννης
Α' Αντιπρόεδρος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.
σε αναπλήρωση του
Καραμίχα Τζανέτου
Προέδρου Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Κοιμήσης Απόστολος
Εκπρόσωπος Κ.Ε.Δ.Κ.Ε.

Κορκόβελος Ιωάννης
Εκπρόσωπος Δικηγορικού
Συλλόγου Αθηνών

Κουρνιακός Στέλιος
Μέλος Δ.Σ. Γ.Ε.Σ.Α.Σ.Ε.

Λίτσος Φώτης
Μέλος Δ.Σ. ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Κεκελέκη Ευαγγελία
Γενική Γραμματέας ΚΕ.Π.ΚΑ.
σε αναπλήρωση του
Τσεμπερλίδη Νικολάου
Προέδρου Δ.Σ. ΚΕ.Π.ΚΑ.

Σπίρτζης Χρήστος
Εκπρόσωπος Τ.Ε.Ε.

Τσανικλίδης Φώτης
Εκπρόσωπος Γεωτεχνικού
Επιμελητηρίου Ελλάδος

ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Γρηγόριος Παπανίκος

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της κας Μάρθας Θεοδώρου.

Τηλ.: (210) 9249510-2, Fax: (210) 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr